

KIRJOITUSKUTSU:

Sukupuolentutkimus–Genusforskning 3/2025:

Feministinen elokuvanumero

Sukupuolentutkimus–Genusforskning 3/2025 on teemanumero, jossa tutkijoita kutsutaan hahmottelemaan elokuvan ongelmia ja mahdollisuuksia feministisistä näkökulmista. Viime vuosina moni kotimainen tietokirja on ravistellut suomalaisen televisio- ja elokuva-alan syrjiviä ja alistavia käytäntöjä, kuten lasikattoja, häirintää ja kapeita representaatioita intersektionaalisten valtasuhteiden näkökulmasta (Semeri & Virtanen 2023; Dadu 2024). Nämä alistavat käytännöt eivät kosketa yksinomaan alalla työskenteleviä naisia (tai suomalaista kontekstia), vaan kaikkia syrjittyjä ja toiseutettuja ihmisryhmiä, kuten sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä, rodullistettuja ja vammaisia.

Elokuvaa on useasti kuvattu yhteiskunnan peiliksi sen aikaansa heijastavan luonteen vuoksi. Samalla sen (läntinen) historia on ollut valkoisen patriarkaalisen ja kolonialistisen perspektiivin ja objektivoivan katseen dominoimaa. Esimerkiksi Alice Guy-Blachén kaltaisten pioneerien siivoaminen pois elokuvataiteen kaanonista, valkoisen ohjaajamiehen korottaminen neroksi, muiden kuin valkoisista miehistä koostuvien yleisöjen väheksyminen ja Hollywoodin korostaminen kolmannen maailman ja vaihtoehtoisen elokuvan kustannuksella ovat osaltaan tuottaneet elokuvasta valkoisen miehen taistelutannerta, joka on sekä tuontantoportaansa, näkökulmiensa, representaatioidensa ja kuvaamisen tapojensa osalta rajoittunut.

Toisaalta tasa-arvoisemman maailman on myös väitetty alkavan elokuvasta. Elokuva toimiiikin myös lukuisten performatiivisten vaikutusten tuottajana ylläpitäessään ja muovatessaan normeja ja stereotyyppisiä, tuottaessaan haluja ja muita affekteja sekä piirtäessään rajoja kollektiiviselle mielikuvitukselle. Millaisia mielikuvittelun mahdollisuuksia – ja millaisia todellisuuksia – elokuvat tuottaisivat, jos elokuvan käytännöt ja näkökulmat tuontantoportaasta valkokankaalle heijastaisivat maailman todellista moninaisuutta?

Kutsumme tutkijoita osallistumaan elokuva-alan ongelmien kritiikkiin, elokuvataiteen kaanonin uudelleenkirjoitukseen ja feministisen elokuvan utopistiseen uudelleenkuvitteeluun. Tervetulleita ovat kaikenlaiset positiot, näkökulmat ja kysymykset. Artikkelit voivat käsitellä valtavirtaelokuvaa tai sen marginaalisempia virtauksia, ja niin fiktiota kuin dokumenttielokuvia. Toivomme teemanumeroon

artikkelikäsitkirjoituksia esimerkiksi seuraavista aiheista ja näkökulmista:

- **Elokuvatuotanto rakenteellisine ongelmineen, murroksineen ja inklusiivisuusratkaisuineen (esim. #me-too, kehotietoinen roolitus ym.)**
- **Multikulttuurinen tai feministinen independent-elokuva**
- **Feministisen kaanonin uudelleenkirjoittaminen**
- **Feministiset näkökulmat elokuvan tekijyyteen ja auteurismiin**
- **Representaation intersektionaaliset kysymykset**
- **Katse ja vastakatse**
- **Feministinen kuvaaminen (esim. optinen vs. haptinen kamera)**
- **Elokuvan kokeminen feministisistä positioista ja näkökulmista**
- **Elokuva ja affektit**

Teemanumeron toimittavat *Sukupuolentutkimus–Genusforskning*-lehden päätoimittajat tutkijatohtori Heidi Kosonen (Jyväskylän yliopisto), tutkijatohtori Varpu Alasuutari (Turun yliopisto) ja tutkijatohtori, projektinjohtaja Sanna Karhu (Helsingin yliopisto). Ehdotettavista artikkeleista toivotaan maks. 250 sanan mittaisia abstrakteja 30.11.2024 mennessä. Valinnoista ilmoitetaan muutamassa viikossa. Valmiit artikkelikäsitkirjoitukset lähetetään toimittajille ja toimitussihteerille (varpu.alasuutari@utu.fi, sanna.karhu@helsinki.fi, heidi.s.kosonen@jyu.fi, ilmari.leppihalme@oulu.fi) viimeistään 1.3.2025 mennessä. Muut tekstit lähetetään toimittajille viimeistään 1.5.2025 mennessä. Olethan yhteydessä niihin liittyvistä ideoista päätoimittajiin ja toimitussihteriin 1.3. mennessä. Mahdolliset kysymykset ja tiedustelut teemanumerosta pyydetään lähettämään päätoimittajille ja toimitussihteerille.